

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler: John Arve Hveding
Arkivsaksnr.: 19/5883

Arkiv: C89

Sign:

Dato:

Utvalg:

Hovedutvalg oppvekst og kultur

29.04.2020

Formannskapet

04.05.2020

Kommunestyret

11.05.2020

REGIONALT KYSTPILEGRIMSSENTER

Rådmannens forslag til vedtak:

1. Kommunestyret ønsker å videreføre prosjektet og er positiv til etablering av et regionalt kystpilegrimssenter på Avaldsnes. Driften av senteret forutsettes medfinansiert av fylkekommunen og andre kommuner med nøkkelsteder.
2. I 2020 dekkes den kommunale andelen på kr 125 000 av formannskapet disposisjonsfond.
3. Den økonomiske videreføring av prosjektet - fra 01.01.2021 – innarbeides som en del av budsjettprosessen for kommende økonomiperiode.

SAKSFRAMSTILLING

Bakgrunn for saken

I samarbeid mellom Karmøy Kommune, Rogaland fylkeskommune, Karmøy kirkelige fellesråd, Stavanger Bispedømme (SBD) og Nasjonalt Pilegrimssenter (NPS) startet våren 2019 et forprosjekt for etablering av et regionalt kystpilegrimssenter på Avaldsnes. Rogaland fylkeskommune hadde avsatt kr 200 000 til formålet under forutsetning av kommunen kunne bidra med de samme midlene. Det ble foretatt en omprioritering av ledige lønnsmidler og prosjektleder (pilegrimskoordinator) ble ansatt i Karmøy kommune 1.10.2019 og frem til 30.04.20. Prosjektet skulle finne fram til og velge modell for finansiering, organisering og drift av Kystpilegrimsleia. Vedlagt saken følger en rapport fra forprosjektet.

Prosjektet skal nå over i en ny fase og forprosjektperioden er over. Fylkeskommunen har i sin økonomiplan for 2020-2023 vedtatt et årlig tilskudd på kr 400 000 til drift av et regionalt kystpilegrimssenter på Avaldsnes. Dette tilskuddet forutsetter at aktuelle samarbeidskommuner bidrar samlet med tilsvarende beløp.

Kystpilegrimsleia

Forprosjekt Kystpilegrimsleia Rogaland – Nidaros startet i 2011 og var et samarbeid med de daværende fem fylkeskommunene og de fire bispedømmene langs vestlandskysten. Målet var at erfaringer og ideer fra forprosjektet skulle videreføres til et hovedprosjekt som muliggjorde lansering av Kystpilegrimsleia i 2014. Et av de sentrale målene for Kystpilegrimsleia var å etablere en sammenhengende reiserute langs kysten som en del av St. Olavsledene til Nidaros og Europeisk kulturvei med utgangspunkt i kulturminner og hellige steder. Bruk av leia skal fremme kunnskap om historie, kulturminne, miljøforståelse, fysisk aktivitet og folkehelse, samt tilrettelegging for bruk og vern av kulturarven. Målet er å få til en internasjonal reiselivssatsing og gi en dypere opplevelse av kysthistorie, pilegrimstradisjoner, kirkehistorie og de kulturhistoriske aspektene rundt dette. Dette skal blant annet gjøres ved en felles regional satsing på pilegrimsleia langs kysten ved å løfte frem kulturminne, pilegrims- og kysthistorie. Det er også et mål å øke næringsutvikling knyttet til pilegrimsaktiviteter og turisme langs kysten og ses i sammenheng med ulike reiselivsmiljø. Kystpilegrimsleda har et potensial for å trekke flere besøkende til nøkkelstedene og regionale pilegrimssenter enn de som kommer i dag. For å få til et godt reiselivsprodukt og verdiskaping med Kystpilegrimsleia som tema vil både kulturminner, helligsteder, overnatting, matservering og transport være sentrale elementer.

Langs kystpilegrimsleia er det 26 nøkkelsteder fra Egersund til Nidaros. Ved valg av nøkkelsteder er det lagt vekt på steder som har en spesiell historisk og/eller religiøs betydning og steder som har kulturminner fra middelalderen. I Rogaland er det 5 nøkkelsteder hvor Avaldsnes er et av dem sammen med Egersund, Obrestad fyr/Hå gamle prestegard, Stavanger domkirke og Utstein kloster/Utstein pilegrimsgard.

I de nasjonale pilegrimsledene er det også flere regionale pilegrimssentre (RPS). Avaldsnes er plukket ut til å være et av tre regionale pilegrimssenter langs Kystpilegrimsleia. Hvert enkelt regionalt senter vil ha en samarbeidsavtale med det nasjonale pilegrimssenteret (NPS) i Trondheim. RPS skal koordinere satsingen i sitt geografisk definerte ansvarsområde, som for

Avaldnes er Rogaland. Ut over de primære oppgavene kan hvert enkelt RPS legge til andre oppgaver innenfor satsingens hovedretning, og gjennom dette tilpasse arbeidet til lokale og regionale forhold, behov og muligheter.

Regionalt pilegrimssenter (RPS)

Arbeidsoppgavene til de regionale sentrene kan deles inn i to kategorier: internt mot de ulike samarbeidspartnere og eksternt mot de som bruker pilegrimsleden. RPS vil være et «fyrtårn» langs leia og blir viktig for koordinering og utvikling av aktiviteter, pilegrimsturisme, næringsvirksomhet, merking, skilting, frivillighet, Den norske kirkes engasjement, overnatting og bespisning i sitt ansvarsområde. Det er derfor viktig å sikre lokal og regional forankring og eierskap til satsingen. I føringen fra Nasjonalt pilegrimssenter (NPS) legges det vekt på at RPS skal organiseres og virke slik at samarbeid om pilegrimssatsingen fremmes mellom kommuner, menigheter, næringslivsaktører, frivillige organisasjoner og kulturinstitusjoner innenfor regionen. RPS skal bidra til fornyelse og utvikling av pilegrimstradisjonen i Norge og legge til rette for og iverksette konkrete tiltak som bidrar til å utvikle vandring på pilegrimsleden både kvalitativt og kvantitativt. Arbeidet omfatter også informasjons- og veiledningsansvar om pilegrimsvandringer generelt og vandring langs kystpilegrimsleia fra Egersund til Nidaros og innenfor eget geografisk område. Det kan også informeres om og legge til rette for enkeltvandrere og fellesvandring i sin region. NPS stiller som kar av det skal være ansatt en person som er ansvarlig for den daglige driften ved senteret.

Valg av driftsmodell

Det er i dag flere regionale pilegrimssentre (RPS) for de ulike Olavsledene knyttet til det nasjonale pilegrimssenteret. Disse har også ulik driftsmodell, men flere av disse mottar i dag økonomisk støtte fra blant annet det nasjonale pilegrimssenteret og kommuner.

Driftsmodell for RPS på Avaldsnes synes så langt mest naturlig å bli kommunal.

Pilegrimskoordinator har i prosjektperioden vært tilsatt ved Oppvekst og kulturetaten i Karmøy kommune, en løsning som foreslås videreført med tanke på nærhet til sektor kultur som i dag har fagansvaret for Avaldsnes og reiseliv. Disse aktørene er viktige samarbeidspartnere for samordning, drift og videreutvikling av det regionale senteret. Det er i dag flere aktører på Avaldsnes og man ønsker ikke flere aktører enn nødvendig.

Det vil også bli etablert en lokal styringsgruppe på 6 medlemmer som har bekreftet sin deltakelse: frivillig, prost i Karmøy prosti, reiselivsrådgiver Karmøy kommune, pilegrimskontakt fra Stavanger Bispedømmeråd, ansatt prosjektleder for kulturisme og arrangement ved Museum Stavanger og pilegrimskoordinator i Karmøy.

Økonomi

Det regionale kystpilegrimssenteret på Avaldsnes legger opp til et samlet budsjett på kr 2 mill. Dette inkluderer alle lønns og driftskostnader. Da senteret også skal bistå de andre nøkkelstedene for sin region vil det forventes noe reisevirksomhet. I oppstarten vil man i hovedsesongen benytte stabburet like ved kirken og det vil være noen etableringskostnader med dette i 2020.

Rogaland fylkeskommune bevilget i budsjett for 2019 kr 200 000 til forprosjekt med å etablere et Regionalt Kystpilegrimssenter på Avaldsnes. I vedtaket var det en forutsetning om at kommunen bevilget tilsvarende beløp for samme periode. Karmøy kommune valgte å omprioritere egne

midler slik at kunne starte forprosjektet. Disse midlene er blitt benyttet til lønns- og driftsmidler ut april 2020. I budsjett for 2020 er posten, som de kommunale midlene som ble omprioritert fra i 2019, kuttet som en del av innsparingen innen sektor kultur.

I økonomiplanen til Rogaland fylkeskommune i perioden 2020-2023 er det årlig avsatt kr 400 000 til drift av regionalt kystpilegrimssenter på Avaldsnes, under forutsetningen er statlig og kommunal medfinansiering. Kommunene med tilhørende nøkkelsteder, og eventuelt andre deltakerkommuner, er blitt utfordret til å gå sammen om en fordelingsnøkkel på tilsammen kr 400 000. Nasjonalt pilegrinssenter (NPS) har i sin langtidsplan lagt opp til at Kystpilegrimsleia finansieres tilsvarende de øvrige sju ledene i Norge, med regionale sentre og en deling av kostnadene på stat med 60 % og fylke/kommune med 40 %. NPS har dermed fremmet søknad til revidert statsbudsjett på 4,8 millioner til hver av ledene. For Kystpilegrimsleia blir beløpet delt på fire regionale sentre, med 1,2 millioner til hver. NPS utsteder tildelingsbrev der det er statlig finansiering fra NPS til de eksisterende de regionale pilegrimssentrene (RPS). De har i tillegg dialogmøter med hvert RPS, som følger opp dette gjennom budsjett-/regnskapsåret.

Det regionale kystpilegrimssenteret på Avaldsnes planlegges realisert ut i fra følgende fordelingsnøkkel på årlige tilskudd:

Statlige midler via NPS	kr. 1 200 000
Rogaland fylkeskommune	kr. 400 000
Karmøy kommune	kr. 125 000
Andre kommuner	kr. 275 000

Prosjektleder har også søkt eksterne finansieringskilder utenom kommunene, men har ikke fått noen tilbakemeldinger på disse søknadene.

Rådmannens kommentarer:

Med Avaldsnes som Regionalt Pilegrimssenter (RPS) har kommunen mulighet til å imøtekomme denne voksende interessen for pilegrimsvandringer, samtidig som enda flere lokale og tilreisende får innblikk i Avaldsnes sin unike historie og kultur. I driften av senteret forutsettes det medfinansiering fra fylkeskommunen og andre kommuner innenfor senterets geografiske område. Et regionalt pilegrimssenter kan bidra til å få flere tilbud og besøkende til det historiske Avaldsnes og styrke Avaldsnes sin posisjon som Norge eldste kongesete.

Rådmannens konklusjon:

Rådmannen er positiv til etablering av et regionalt kystpilegrimssenter ved Avaldsnes.

Rådmannen i Karmøy, 16.04.2020

Vibeke Vikse Johnsen
sign.

Oversikt over vedlegg:

- Rapport Kystpilegrimsleia